

Sygn. akt **III AUa 1219/22**

III AUz 149/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Protokolant: Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2023 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **(...) sp. z o.o. z siedzibą w P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

przy udziale : M. D.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 13 lipca 2022 r. sygn. akt III U 68/22

oraz na skutek zażalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

na postanowienie zawarte w punkcie II wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 13 lipca 2022r. sygn. akt III U 68/22

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 oraz poprzedzającą go decyzję i stwierdza, że w okresie objętym decyzją podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych M. D. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) sp. z o.o. w P. wynosi 3500 zł,
2. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 i zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz M. D. kwotę 10.800 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za okres po upływie tygodnia od doręczenia orzeczenia o kosztach zobowiązanemu do dnia zapłaty – tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz M. D. kwotę 8100 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty – tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej,
4. umarza postępowanie zażaleniowe.

	Marta Sawińska	
--	----------------	--

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 listopada 2021r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe), ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych M. D. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) Sp. z o.o. stanowią kwoty wskazane w decyzji - obejmujące okres od stycznia 2017r. do grudnia 2019 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że od 2009r. ubezpieczony pełnił w spółce (...) funkcję prezesa zarządu oraz był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na stanowisku dyrektora ds. inwestycji. Przed dniem 31 grudnia 2008r. w spółce nie istniało stanowisko dyrektora ds. inwestycji. Od stycznia 2009r. ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie za pracę w kwocie 3.500 zł oraz ryczałt za pełnienie funkcji prezesa zarządu w kwocie 15.000 zł. Organ rentowy wskazał, że praca ubezpieczonego w zarządzie spółki na podstawie powołania na funkcję prezesa i nawiązanego stosunku pracy na stanowisku dyrektora ds. inwestycji sprowadza się do zarządzania spółką, kierowania jej działalnością i reprezentowaniem jej na zewnątrz. ZUS uznał, że wykonywanie pracy przez ubezpieczonego na stanowisku dyrektora ds. inwestycji łączyło się z członkostwem w zarządzie oraz z otrzymywaniem wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji prezesa zarządu, a rozdzielenie obowiązków wchodzących w zakres stosunku pracy i wynikających z pełnionej funkcji prezesa nie jest możliwe. W związku z powyższym organ rentowy uznał, że od przychodów z tytułu pełnienia funkcji prezesa należy naliczyć składki na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Odwołanie od ww. decyzji złożyła (...) Sp. z o.o. domagając się zmiany decyzji poprzez ustalenie, że w okresie od stycznia 2017r. do grudnia 2019r. M. D. łączył ze spółką stosunek pracy, z którego tytułu ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 3.500 zł, co stanowiło (wyłączną) podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, a także na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Odwołująca spółka wskazała, że utworzenie w 2009r. stanowiska dyrektora ds. inwestycji wynikało z przyjętej wówczas 5-letniej perspektywy czasowej oraz planu rozwoju spółki. Zaplanowano wtedy wiele działań rozwojowych spółki. Do zakresu obowiązków dyrektora ds. inwestycji przypisano zadania, jakie wcześniej nie były wykonywane. Ustalony w 2009r. zakres obowiązków dyrektora ds. inwestycji został utrzymany, a obowiązki te różniły się od zadań wykonywanych przez ubezpieczonego w ramach pełnionej funkcji w zarządzie spółki. Odwołująca podniosła również, że zarząd spółki działając kolektywnie prowadzi politykę odwołującej we wszystkich obszarach jej działalności w tym znaczeniu, że przyjmuje kierunki takiej polityki. Okoliczność, że każdy z członków zarządu uprawniony jest do podejmowania określonych działań samodzielnie nie wpływa na to, że kwestie strategiczne dla całej Spółki decydowane są wspólnie na forum zarządu. Natomiast bieżące realizowanie tak przyjętej polityki jest powierzone „aparatu” operacyjnemu spółki, na który składają się dyrektorzy i kierownicy. Tym samym zarząd działając kolegiálně przyjmował strategię dla rozwoju spółki (w tym podejmowanych i realizowanych inwestycji), a bieżące jej wdrożenie powierzył dyrektorowi ds. inwestycji. Do obowiązków pracowniczych ubezpieczonego należało natomiast rozliczanie dyrektora zakładu z realizacji celów rocznych, sprawowanie roli bezpośredniego przełożonego wobec dyrektora zakładu, wdrożenie systemu informatycznego w spółce, opiniowanie decyzji dotyczących procesów inwestycyjnych o wartości przekraczającej 100.000 zł, analizowanie potrzeb i możliwości inwestycyjnych związanych z optymalizacją produkcji, poszukiwanie i pozyskiwanie źródeł zewnętrznego finansowania inwestycji.

Ubezpieczony M. D. poparł odwołanie.

Wyrokiem z 13 lipca 2022 r. Sąd Okręgowy w Koninie (sygn. III U 68/22) oddalił odwołanie (pkt 1 wyroku), zasądził od odwołującego na rzecz organu rentowego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2 wyroku).

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

M. D. i I. D. zawarli w dniu 18 lipca 2003r. umowę, na mocy której zawiązali spółkę (...) Sp. z o.o. Spółka została wpisana do KRS w dniu 17 października 2003r. Przeważającym przedmiotem działalności spółki jest wytwarzanie produktów przemiału zbóż. Ponadto spółka zajmuje się sprzedażą hurtową zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt, sprzedażą hurtową cukru, czekolady, wyrobów cukierniczych i piekarskich, produkcją pieczywa, produkcją świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek, produkcją sucharów i herbatników, produkcją makaronów, klusek, kuskusu i innych produktów mącznych, produkcją kakao i czekolady.

Organem uprawnionym do reprezentacji spółki jest zarząd, przy czym do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych oraz podpisywania zobowiązań w imieniu spółki upoważnieni są: prezes zarządu, wiceprezes zarządu i członek zarządu jednoosobowo.

Wspólnikami spółki są: M. D. (10.336 udziałów, z czego 9.826 we współwłasności łącznej z I. D.) oraz I. D. (10.336 udziałów, z czego 9.826 we współwłasności łącznej z M. D.).

W umowie spółki z dnia 18 lipca 2003r. wpisano, że członkowie zarządu mogą być zatrudnieni w spółce jako prezes, wiceprezes lub członek zarządu.

W dniu 31 grudnia 2004r. została zawarta umowa o pracę pomiędzy M. D. a (...) Sp. z o.o. reprezentowaną przez zarząd spółki, na podstawie której ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku prezesa zarządu za wynagrodzeniem 9.000 zł brutto.

Pracując na stanowisku prezesa zarządu M. D. zajmował się zarządzaniem całym przedsiębiorstwem, reprezentacją przedsiębiorstwa na zewnątrz, dbaniem o rozwój przedsiębiorstwa, przygotowywaniem nowych planów rozwojowych, wyznaczaniem celów biznesowych przedsiębiorstwa, sprawowaniem kontroli nad działalnością przedsiębiorstwa, nadzorowaniem pracy dyrektorów wszystkich działów.

W dniu 31 grudnia 2008r. strony podpisały aneks do umowy o pracę, na podstawie którego ubezpieczony nabył stanowisko dyrektora ds. inwestycji. W aneksie wpisano, że w związku z powyższym wynagrodzenie ubezpieczonego wynosić będzie 3.500 zł. Zaznaczono również, że pozostałe warunki umowy o pracę pozostają bez zmian. Z aneksu nie wynika wprost rozdział funkcji na dwa odrębne stanowiska, a ponadto nie wynika, że funkcja prezesa będzie realizowana wyłącznie na podstawie powołania.

W 2009r., w związku z rozwojem firmy, podejmowaniem nowych inwestycji, zwiększeniem obrotów i zwiększeniem liczby zatrudnienia w spółce doszło do zmiany w strukturze organizacyjnej. W spółce utworzone zostały nowe stanowiska, m.in. stanowisko dyrektora ds. rozwoju, dyrektora ds. inwestycji i dyrektora personalnego. Dyrektorem ds. personalnych została I. D.. Początkowo spółka poszukiwała osoby chętnej do zatrudnienia na stanowisko dyrektora ds. inwestycji, jednakże poszukiwania te nie przyniosły efektu. Wobec powyższego dyrektorem ds. inwestycji został M. D.. Przed 2009r. inwestycjami zajmował się dyrektor zakładu, natomiast po 2009r. dyrektor zakładu odpowiadał jedynie za produkcję. Od 2009r. nastąpił znaczny wzrost inwestycji.

W 2009r. w spółce uległ zmianie również sposób funkcjonowania zarządu. Zarząd zajmował się zarządzaniem strategicznym, określaniem strategii i kierunków rozwoju. Strategia ta następnie była wykonywana przez dyrektorów, którzy realizowali zarządzanie operacyjne, polegające na podejmowaniu i realizowaniu przez dyrektorów i podległych mu menadżerów i kierowników działań związanych z bieżącą działalnością operacyjną spółki w zakresie rozporządzania prawem lub zaciągania zobowiązań. Podstawową formą pracy zarządu jest odbywanie posiedzeń. Na posiedzeniach zarządu omawiano sprawy strategiczne dla spółki, natomiast sprawy operacyjne omawiano jedynie w zakresie w jakim wymagały podjęcia ich na podstawie decyzji o znaczeniu strategicznym. Decyzje strategiczne były

podejmowane kolegialnie przez zarząd. Wszyscy członkowie zarządu ponoszą odpowiedzialność za podejmowane decyzje. Do 2009r. członkowie zarządu odpowiadali za wszystkie sprawy spółki. Natomiast od 2009r. nastąpił niejako podział odpowiedzialności poszczególnych członków zarządu za określone działy spółki, w wyniku którego ubezpieczony odpowiadał za produkcję, sprzedaż, dział badań i rozwoju.

Zarząd spotykał się cyklicznie, zazwyczaj raz w tygodniu w poniedziałki. Niekiedy, w sytuacji, gdy istnieje potrzeba przedyskutowania określonych spraw, zarząd spotyka się również w inne dni. Zarząd zajmował się określaniem zadań dla dyrektorów i egzekwowaniem wykonania zadań. Zarząd określał politykę płacową i cenową, ustalał strategię rozwoju handlu zagranicznego, politykę wobec dostawców, ustalał budżety.

Ze struktury organizacyjnej spółki (...) wynika, że dyrektor ds. inwestycji podlega wiceprezesowi zarządu.

Po zawarciu w dniu 31 grudnia 2008r. przez ubezpieczonego i płatnika aneksu do umowy pracę, spółka przedstawiła ubezpieczonemu pisemny zakres obowiązków, zgodnie z którym do obowiązków ubezpieczonego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na stanowisku dyrektora ds. inwestycji należało sprawowanie nadzoru nad prowadzeniem procesów inwestycyjnych zaakceptowanych przez zarząd, sprawowanie nadzoru nad prowadzeniem przyjętych przez zarząd inwestycji, realizowanie polityki zarządu w zakresie inwestycji w techniczne uzbrojenie pracy i zwiększenie automatyzacji linii technologicznych, sprawowanie nadzoru nad działalnością remontową oraz prowadzonymi przeglądami technicznymi w całym zakładzie produkcyjnym, motywowanie podległych pracowników do działań racjonalizatorskich, doradztwo i wspieranie zarządu w zakresie przygotowania przez zarząd planu inwestycyjnego w ujęciu krótko i długoterminowym z uwzględnieniem polityki budżetowej zarządu, zapewnianie terminowej realizacji zatwierdzonych przez zarząd budżetów inwestycyjnych oraz prawidłowe rozliczanie poniesionych nakładów.

M. D. zawarł ponadto z pełnomocnikiem spółki (...) R. K. umowę nazwaną aktem powołania, w której wskazano, że od dnia 1 stycznia 2009r. M. D. został powołany na stanowisko prezesa zarządu spółki i powierzono mu szczególne obowiązki związane z faktycznym zarządzaniem spółki. W akcie powołania wskazano również, że spółka powierza prezesowi zarządu prowadzenie przedsiębiorstwa spółki, zarządzanie jej majątkiem, reprezentowanie spółki wobec osób trzecich na zasadach określonych w kodeksie spółek handlowych i umowie spółki. W umowie wskazano również, że w zakresie wykonywanych obowiązków prezes działa w porozumieniu z pozostałymi członkami zarządu, a przy wykonywaniu swoich zadań obowiązany jest kierować się dążeniem do maksymalizacji wielkości sprzedaży usług osiąganego przez spółkę, stale zwiększać pozycję spółki na rynku, powiększać jej majątek zarówno w postaci środków trwałych jak i nabywanych praw majątkowych. W akcie powołania ustalono, że wynagrodzenie ubezpieczonego z tytułu pełnienia funkcji prezesa zarządu wynosić będzie 15.000 zł miesięcznie.

Pracując na stanowisku dyrektora ds. inwestycji M. D. otrzymywał od zarządu określone zadania do zrealizowania, m.in. zajmował się szukaniem firm, które zajmują się produkcją maszyn. Ubezpieczony pisał oferty oraz wytyczne dla danej linii produkcyjnej. Zebrane informacje i materiały ubezpieczony przedstawiał I. D., a następnie przekazywane były do zarządu. Ponadto ubezpieczony przedstawiał zarządowi przebieg inwestycji. Ubezpieczony był bezpośrednim przełożonym A. P., który był zatrudniony na stanowisku dyrektora zakładu i który odpowiadał za logistykę, produkcję oraz dział utrzymania ruchu. Dyrektor zakładu ustalał z ubezpieczonym zasady realizowania inwestycji, a ponadto przedstawiał ubezpieczonemu wnioski o przeprowadzenie danej inwestycji.

Na wstępie rozważań prawnych Sąd Okręgowy podał, że odwołanie jest bezzasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Następnie Sąd I instancji zaakcentował, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy (...) Sp. z o.o. prawidłowo określił podstawę wymiaru składek dla pracownika M. D.. Wskazał, że sporne pozostawało, czy M. D. realizował funkcję prezesa zarządu spółki w ramach stosunku pracy, a zatem czy wypłacone za ten udział ryczałtowe wynagrodzenie powinno stanowić podlegający opodatkowaniu przychód ze stosunku pracy.

W dalszej części uzasadnienia Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a, art. 81 ust. 1 ustawy z dnia

27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, art. 104 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 13 lipca 2006r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (t.j. Dz.U.2020.7) przedsiębiorca, o którym mowa w art. 2 ust. 1, prowadzący działalność gospodarczą wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą również na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) # stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym w odniesieniu do działalności prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oddział banku zagranicznego, oddział instytucji kredytowej lub oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń, a także oddział lub przedstawicielstwo przedsiębiorcy zagranicznego, zwany dalej „pracodawcą”, jest obowiązany opłacać składki za pracowników na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, zwany dalej „Funduszem”.

Stosownie do treści art. 29 ww. ustawy składkę na Fundusz ustala się od wypłat stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (ust. 1). Wysokość składki na Fundusz określa ustawa budżetowa (ust. 2).

Z kolei art. 18 ust. 1 ustawy systemowej stanowi, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1#3 stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

W myśl art. 19 ustawy systemowej roczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób, o których mowa w art. 6 i 7, w danym roku kalendarzowym nie może być wyższa od kwoty odpowiadającej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej, ustawie o prowizorium budżetowym lub ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone – z zastrzeżeniem ust. 2 i 9.

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 ww. ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Według zaś art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy systemowej, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek.

Sąd Okręgowy podkreślił, że stanowisko organu rentowego podlega kontroli sądowej w ramach postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Zdaniem Sądu I instancji powołanie na członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powoduje nawiązanie stosunku członkostwa w zarządzie, tzw. stosunku organizacyjno-prawnego, regulowanego prawem handlowym, z którym nie jest (nie musi być, choć może) związany stosunek pracy. Z tego względu wynagrodzenie wypłacone pracownikowi za udział w posiedzeniach zarządu spółki w sytuacji, gdy uczestniczenie w tych posiedzeniach nie należy do jego obowiązków, nie stanowi przychodu ze stosunku pracy, a w konsekwencji nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Stosunek korporacyjny sam w sobie nie stanowi samodzielnej podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym, jeśli nie jest powiązany z realizacją funkcji członka zarządu w ramach stosunku pracy.

Następnie Sąd Okręgowy wskazał, że w orzecznictwie przyjmuje się, że samo powołanie na stanowisko prezesa lub wiceprezesa zarządu spółki, jak również osiągnięcie z tego tytułu, ustalonego w drodze uchwały, wynagrodzenia nie skutkuje jeszcze powstaniem obowiązku ubezpieczeń społecznych, jeżeli nie jest ono związane z powstaniem określonego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczeń społecznych wskazanego w art. 6 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych w wyniku np. zawarcia umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej

(vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 sierpnia 2016r., III AUa 543/16, LEX nr 2149630). Ponadto w wyroku z dnia 19 lutego 2014r. w sprawie III AUa 927/13 (LEX nr 1466824) Sąd Apelacyjny w Łodzi podkreślił, że wynagrodzenie pobierane z tytułu pełnienia funkcji członka zarządu spółki nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu, gdyż nie zostało wymienione w katalogu określonym w art. 6 ustawy systemowej.

W orzecznictwie przyjmuje się, że dopuszczalne jest jednoczesne powołanie do zarządu spółki oraz wykonywanie pracy na podstawie umowy o pracę. W wyroku z 14 lutego 2001r. w sprawie I PKN 258/00 (Lex nr 56399), Sąd Najwyższy wskazał, że „powołanie do zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jak i odwołanie, powoduje tylko powstanie lub ustanie stosunku organizacyjnego. O tym, czy spółkę z członkiem zarządu łączy inny stosunek prawny decydują zdarzenia, takie jak na przykład zawarcie umowy o pracę lub umowy zlecenia.”

Zdaniem Sądu Okręgowego z przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania dowodowego wynika, że M. D. realizował funkcję prezesa zarządu spółki w ramach stosunku pracy niezmiennie od 1 stycznia 2005r. Ubezpieczony zawarł bowiem 31 grudnia 2004r. ze spółką (...) umowę o pracę, na mocy której został zatrudniony na stanowisku prezesa zarządu od 1 stycznia 2005r., w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 9.000 zł. Sąd Okręgowy podkreślił, że z materiału dowodowego nie wynika w żaden sposób, aby od 1 stycznia 2009r. ta umowa o pracę zawarta ubezpieczonym uległa rozwiązaniu. Z akt sprawy wynika jedynie, że w dniu 31 grudnia 2008r. ubezpieczony i spółka (...) podpisali aneks do umowy o pracę z 31 grudnia 2004r., na mocy którego ubezpieczony nabył stanowisko dyrektora ds. inwestycji, a jego wynagrodzenie zasadnicze wynosić będzie 3.500,00 zł. W aneksie zaznaczono, że pozostałe warunki umowy o pracę pozostają bez zmian. Strony zawierając aneks do umowy o pracę nie wskazały, że od 1 stycznia 2009r. ubezpieczony przestaje być zatrudniony na stanowisku prezesa zarządu, natomiast zostaje zatrudniony wyłącznie na stanowisku dyrektora ds. inwestycji. Z aneksu nie wynika, że stosunek pracy zawarty na stanowisku prezesa zarządu został rozwiązany. Zdaniem Sądu z aneksu można jedynie wywnioskować, że ubezpieczony nadal zatrudniony jest na stanowisku prezesa zarządu, a dodatkowo powierzono mu stanowisko dyrektora ds. inwestycji. Z powyższego wynika – w ocenie Sądu Okręgowego, że zadania prezesa zarządu i dyrektora ds. inwestycji były przez ubezpieczonego wykonywane w ramach stosunku pracy. Jednocześnie ubezpieczony od 17 października 2003r. pełnił w zarządzie spółki na podstawie powołania funkcję prezesa zarządu. Rozdzielenie obowiązków wchodzących w zakres stosunku pracy (zatrudnienia na stanowisku prezesa zarządu, dyrektora ds. inwestycji) i wynikających z pełnionej funkcji prezesa zarządu nie mogło być zatem zdaniem Sądu I instancji zrealizowane. Zgodnie z § 19 umowy spółki do zakresu działania zarządu należą wszystkie sprawy spółki nie zastrzeżone dla Zgromadzenia Wspólników. Natomiast stosownie do § 20 umowy spółki zarząd zarządza majątkiem i sprawami spółki oraz wykonuje swoje obowiązki ze starannością wymaganą w obrocie gospodarczym, przy ścisłym przestrzeganiu przepisów prawa oraz postanowień umowy spółki, uchwał i regulaminów powziętych zgodnie z umową przez Zgromadzenie Wspólników. Z kolei w punkcie 2 § 18 umowy o pracę przewidziano, że prezes zarządu organizuje i koordynuje pracę zarządu. Takie zapisy oraz brak jakiegokolwiek rozróżnienia obowiązków z umowy o pracę oraz z tytułu pełnienia funkcji w zarządzie jednoznacznie wskazują, że wynagrodzenie prezesa zarządu z tytułu aktu powołania zostało od stycznia 2009r. sztucznie rozdzielone od stosunku pracy łączącego spółkę z ubezpieczonym i nie znajduje uzasadnienia w faktycznym zakresie obowiązków wynikającym z umowy o pracę. Sąd Okręgowy wskazał, że w orzecznictwie przyjmuje się, że jeżeli obowiązki członka zarządu spółki są wykonywane w ramach stosunku pracy, to miesięczny ryczałt za pełnienie funkcji członka zarządu, będący stałym dodatkowym miesięcznym składnikiem wynagrodzenia za pracę, podlega zaliczeniu do podstawy wymiaru składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne, choćby posiedzenia zarządu odbywały się po godzinach pracy. Sąd Okręgowy stwierdził, że zadania zarządu w okresie objętym kontrolą, tj. od 1 stycznia 2007r. do 31 grudnia 2019r. ściśle łączyły się z zakresem obowiązków ubezpieczonego wynikających z zawartych umów o pracę, a pełnienie funkcji operacyjnych łączyło się z członkostwem w zarządzie oraz z otrzymywanym wynagrodzeniem z tytułu pełnienia funkcji członka zarządu.

Podkreślił, że gdyby przyjąć, że od 2009r. wykonywanie funkcji w zarządzie miało następować wyłącznie w ramach stosunku organizacyjnego łączącego ubezpieczonego ze spółką, to wówczas zasadnym byłoby rozwiązanie z ubezpieczonym umowy o pracę na stanowisku prezesa. Takiego rozwiązania stosunku pracy jednak nie było. Strony zawarły jedynie aneks do umowy o pracę z 31 grudnia 2004r., z którego nie można wyciągnąć wniosku, że umowa o

pracę na stanowisku prezesa zarządu została rozwiązana. Z aneksu wynika jedynie, że ubezpieczonemu powierzono dodatkowo stanowisko dyrektora ds. inwestycji.

Zdaniem Sądu I instancji argumentacja podnoszona przez odwołującą dotycząca oddzielenia zarządzenia strategicznego i operacyjnego nie jest trafna. Oddzielenie zarządzania operacyjnego i strategicznego nie znajduje żadnego oparcia w przepisach kodeksu spółek handlowych, a w szczególności w art. 201 k.s.h. i następne k.s.h. Czynności zarządu zostały określone w art. 201 k.s.h. szeroko # jako prowadzenie spraw spółki i reprezentacja spółki. Prowadzenie spraw spółki obejmuje realizację stosunków wewnętrznych, które ogranicza się co do zasady do czynności faktycznych i organizacyjnych. Prowadzenie spraw jest pewnym procesem, polegającym na podejmowaniu uchwał, wydawaniu decyzji i opinii, organizowaniu działalności spółki w ten sposób, aby było to zgodne z jej przedmiotem działalności, w celu realizacji jej zadań. Z kolei sfera reprezentacji obejmuje dokonywanie czynności w stosunkach zewnętrznych (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 17 lipca 2019r., III AUa 508/18, LEX nr 3057538).

Zdaniem Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie nie jest możliwe rozdzielenie obowiązków M. D. wchodzących w zakres stosunków pracy i obowiązków wynikających z pełnionej w zarządzie funkcji. Obowiązki te były ze sobą ściśle powiązane i miały na celu zasadniczo prowadzenie spraw spółki. Tym samym w ocenie Sądu I instancji wypłacone ubezpieczonemu ryczałtowe wynagrodzenie powinno stanowić podlegający oskładkowaniu przychód ze stosunku pracy.

Sąd Okręgowy podkreślił, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest to, że organ rentowy w klasyfikacji ryczałtu za pełnienie funkcji w zarządzie jako podlegającemu obowiązkowi oskładkowania jest niekonsekwentny. Faktem jest, że we wcześniejszej kontroli płatnika składek przeprowadzonej w dniach 29 stycznia 2010r., 1 lutego 2010r., od 3 do 5 lutego 2010r. i od 8 do 10 lutego 2010r. obejmującej okres od 1 stycznia 2007r. do 31 grudnia 2009r. ZUS nie zakwestionował zawartej z M. D. umowy o pracę jako pozornej w zakresie stanowiska, zakresu obowiązków i wysokości wynagrodzenia, choć kontrolą objęto także okres po podpisaniu przez strony aneksu do umowy i powierzeniu ubezpieczonemu stanowiska dyrektora ds. inwestycji. Jednakże przeoczenie lub błędne stanowisko ZUS – w ocenie Sądu Okręgowego - nie może mieć wpływu na niniejsze postępowanie.

Reasumując Sąd Okręgowy wskazał, że w przedmiotowej sprawie ubezpieczony niezmiennie od 2005r. pełnił funkcję prezesa zarządu na podstawie umowy o pracę. Od 2009r. powierzono mu dodatkowo stanowisko dyrektora ds. inwestycji. Jednocześnie ubezpieczony był powołany jako prezes zarządu na podstawie stosunku korporacyjnego. Od 2009r. nie nastąpiło rozgraniczenie obowiązków ubezpieczonego realizowanych na podstawie umowy o pracę od obowiązków wykonywanych na podstawie aktu powołania. Skoro zatem obowiązki członka zarządu spółki ubezpieczony wykonywał w ramach stosunku pracy, to miesięczny ryczałt za pełnienie funkcji członka zarządu, będący stałym dodatkowym miesięcznym składnikiem wynagrodzenia za pracę, podlega zaliczeniu do podstawy wymiaru składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne.

Tym samym Sąd I instancji uznał, że decyzja ZUS odpowiada prawu i brak jest podstaw do jej zmiany.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie jako nieuzasadnione (pkt 1 wyroku).

O kosztach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98, 99 i 108 § 1 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U.2018.265). Wskazał, że organ rentowy przegrał niniejszy proces w całości, wobec czego jest on zobowiązany zwrócić odwołującej spółce poniesione koszty zastępstwa procesowego (pkt 2 wyroku).

Zażalenie na pkt 2 wyroku (postanowienie o kosztach procesu) wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P..

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U z 2015

r., poz. 1804 ze zm.) poprzez ich zastosowanie oraz art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U z 2015 r., poz. 1804 ze zm.) poprzez ich niezastosowanie do przedmiotu niniejszej sprawy i nie zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kwoty 5400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wskazując na powyższe wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego postanowienia pkt II wyroku poprzez zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w pierwszej instancji w wysokości 5400 zł,
2. zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym według norm przepisanych.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła odwołująca (...) sp. z o.o. zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi odwołująca zarzuciła:

1) sprzeczność istotnych w sprawie ustaleń faktycznych z zebrany materiał dowodowy wskutek naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na treść wyroku, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów:

a) w sposób niewszechstronny, gdyż z pominięciem treści aktu powołania obowiązującego od dnia 1 stycznia 2009 r. i uznanie, że w sprawie nie ma dokumentu, z którego wynikałoby, że ubezpieczony od ww. daty wykonywał funkcję prezesa zarządu wyłącznie na podstawie powołania (stosunku korporacyjnego). Uwzględnienie treści § 8 ust. 2 ww. aktu powołania doprowadziło z kolei Sąd I instancji do odmiennego ustalenia, gdyż wskazano w nim, iż „Akt wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 r. i z tym dniem Prezes Zarządu rozpoczyna świadczenie na podstawie stosunku powołania”,

b) w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego w odniesieniu do dowodu z aneksu z dnia 31 grudnia 2008 r. do umowy o pracę ubezpieczonego, który zmieniał rodzaj pracy oraz wynagrodzenie ubezpieczonego i uznanie, że aneksem tym strony „uzupełniły” rodzaj pracy ubezpieczonego, dodając do dotychczasowej pracy określonej jako „Prezes Zarządu” (por. umowa o pracę z dnia 31 grudnia 2004 r.) zadania przypisane stanowisku „Dyrektora ds. inwestycji”. Jest niewątpliwe, że takiej interpretacji tego aneksu przeczą zasady doświadczenia życiowego, w świetle których aneks do umowy o pracę (tj. porozumienie zmieniające) zmienia dotychczas określony w umowie rodzaj pracy na nowy - wskazany w aneksie; to właśnie odmiennie podejście musiałyby wynikać wprost z aneksu, tj. gdyby strony chciały dotychczasowe stanowisko uzupełnić o nowe zadania, nowemu stanowisku pracy nadałyby w aneksie nazwę „Prezes Zarządu - Dyrektor ds. inwestycji” lub podobną;

c) w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania, w świetle których nie można zaakceptować przedstawionego przez Sąd I instancji wyводу, zgodnie z którym ubezpieczony sprawuje funkcję prezesa zarządu Spółki nieprzerwanie na podstawie umowy o pracę z dnia 31 grudnia 2004 r. (i aneks do tej umowy z dnia 31 grudnia 2008 r. nic w tym zakresie nie zmienił), a jednocześnie od dnia 1 stycznia 2009 r. obowiązuje akt powołania ubezpieczonego do tej funkcji. Przyjęcie w tym względzie stanowiska Sądu I instancji czyni ww. akt powołania bezprzedmiotowym i niepotrzebnym, co z kolei wskazywałoby na nielogiczność działania Spółki w tym zakresie;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 29 § 4 k.p.

- poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, że dla uzyskania skutku w postaci zmiany rodzaju pracy ze stanowiska prezesa zarządu na stanowisko dyrektora ds. inwestycji konieczne jest rozwiązanie dotychczasowej umowy o pracę i zawarcie nowej dla nowego stanowiska, podczas gdy skutek ten można osiągnąć bez

rozwiązywania dotychczasowego stosunku pracy poprzez zawarcie porozumienia (aneksu) zmieniającego właśnie rodzaj pracy oraz związane z nim wynagrodzenie za pracę,

- poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu (niezależnie od bezprzedmiotowości tego ustalenia w obliczu innych błędów Wyroku), że do zmiany umowy o pracę może dojść wyłącznie w formie pisemnej, zaś brak „dokumentu” oznacza, że do zmiany takiej nie doszło. Tymczasem na gruncie ww. przepisu przyjmuje się, że forma pisemna dla zmiany umowy o pracę zastrzeżona jest wyłącznie do celów dowodowych, zaś do samej zmiany może dojść nawet w sposób dorozumiany;

b) art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. poprzez jego niezastosowanie polegające na tym, że ustalając treść łączącej Spółkę z ubezpieczoną umowy o pracę obowiązującej od dnia 1 stycznia 2009 r. Sąd I instancji oparł się wyłącznie na treści aneksu z dnia 31 grudnia 2008 r. (choć w tym zakresie odwołująca się wskazuje na nieprawidłowości obarczające Wyrok) i pominął zasady wykładni oświadczeń woli, których uwzględnienie winno doprowadzić Sąd I instancji do uznania, że umowa o pracę ubezpieczonej została zmieniona w ten sposób, iż od dnia 1 stycznia 2009 r. obejmowała ona wyłącznie zatrudnienie na stanowisku dyrektora ds. inwestycji.

3) art. 98 § 1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie i zasądzenie kosztów od odwołującej się na rzecz organu rentowego, co było konsekwencją (nieprawidłowego w ocenie Spółki i skarżonego niniejszą apelacją) oddalenia przez Sąd I instancji odwołania Spółki od decyzji organu rentowego.

Wskazując na powyższe odwołująca wniosła o:

1. zmianę Wyroku w części oddalającej odwołanie (pkt 1 Wyroku) poprzez uwzględnienie odwołania i ustalenie, że w okresie od stycznia 2017 r. do grudnia 2019 r. ubezpieczonego łączył ze Spółką stosunek pracy, z tytułu którego otrzymywał on wynagrodzenie w wysokości 3.500,00 zł, co stanowiło (wyłączną) podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, a także składek na FP oraz FGŚP,
2. zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się kosztów zastępstwa procesowego (przed sądem I instancji),
3. zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację odwołującej Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja odwołującej jest zasadna i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

Oceniając ponownie materiał dowodowy zgromadzony w sprawie i dokonując jego subsumcji do przepisów prawa, Sąd Apelacyjny uznał za zasadne wydanie wyroku reformatoryjnego.

Na wstępie rozważań prawnych Sąd Apelacyjny przypomina, że Sąd I instancji oparł zaskarżony wyrok na uznaniu, że w okresie od stycznia 2017 r. do grudnia 2019 r. ubezpieczony wykonywał pracę na stanowisku prezesa zarządu oraz dyrektora ds. inwestycji - na podstawie umowy o pracę z dnia 31 grudnia 2004 r. oraz aneksu z dnia 31 grudnia 2008 r. W konsekwencji - wobec uznania, że obowiązki prezesa zarządu objęte były umową o pracę - Sąd I instancji uznał, że także wynagrodzenie przysługujące za pełnienie tej funkcji powinno być objęte umową o pracę, a zatem stanowić podstawę oskładkowania z tytułu pracowniczego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji wydając zaskarżone rozstrzygnięcie – istotnie naruszył zasadę wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważania materiału dowodowego oraz błędną jego ocenę. Pozostałe zarzuty zawarte w apelacji również w ocenie Sądu Apelacyjnego okazały się zasadne.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1 (pracowników) stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

Wynagrodzenie pobierane z tytułu pełnienia funkcji członka zarządu spółki nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu, gdyż nie zostało wymienione w katalogu określonym w art. 6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, zgodnie z którym składkę na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych ustala się od wypłat stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o s.u.s.

Z kolei zgodnie z art. 104 ust. 1 pkt 1) lit a) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy - obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o s.u.s., wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca, co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę opłacają pracodawcy oraz inne jednostki organizacyjne za osoby pozostające w stosunku pracy lub stosunku służbowym.

Sąd Okręgowy jak wspomniano wyżej przyjął, że zmiana rodzaju pracy dokonana na podstawie aneksu z dnia 31 grudnia 2008 r. do umowy o pracę z dnia 31 grudnia 2004 r. polegała na tym, że do dotychczasowego stanowiska pracy ubezpieczonego (tj. prezes zarządu) dodano nowe stanowisko (tj. dyrektor ds. inwestycji), w konsekwencji czego od dnia 1 stycznia 2009 r. wykonywał on oba te rodzaje prac w ramach stosunku pracy.

W ocenie Sądu I instancji aneks, nie obejmował zmiany stanowiska pracy, tylko określał objęcie kolejnego stanowiska przez ubezpieczonego.

Powyższego stanowiska Sądu I instancji nie podziela natomiast Sąd Apelacyjny.

Zwrócić uwagę należy, że z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, że w dniu 31 grudnia 2004r. została zawarta umowa o pracę pomiędzy M. D. a (...) Sp. z o.o. reprezentowaną przez zarząd spółki, na podstawie której ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku prezesa zarządu za wynagrodzeniem 9.000 zł brutto. Pracując na stanowisku prezesa zarządu M. D. zajmował się zarządzaniem całym przedsiębiorstwem, reprezentacją przedsiębiorstwa na zewnątrz, dbaniem o rozwój przedsiębiorstwa, przygotowaniem nowych planów rozwojowych, wyznaczaniem celów biznesowych przedsiębiorstwa, sprawowaniem kontroli nad działalnością przedsiębiorstwa, nadzorowaniem pracy dyrektorów wszystkich działów. W dniu 31 grudnia 2008r. strony podpisały aneks do umowy o pracę, na podstawie którego ubezpieczony nabył stanowisko dyrektora ds. inwestycji. W aneksie wpisano, że w związku z powyższym wynagrodzenie ubezpieczonego wynosić będzie 3.500 zł. W 2009r., w związku z rozwojem firmy, podejmowaniem nowych inwestycji, zwiększeniem obrotów i zwiększeniem liczby zatrudnienia w spółce doszło do zmiany w strukturze organizacyjnej. W spółce utworzone zostały nowe stanowiska, m.in. stanowisko dyrektora ds. rozwoju, dyrektora ds. inwestycji i dyrektora personalnego. Dyrektorem ds. personalnych została I. D.. Początkowo spółka poszukiwała osoby chętnej do zatrudnienia na stanowisko dyrektora ds. inwestycji, jednakże poszukiwania te nie przyniosły efektu. Wobec powyższego dyrektorem ds. inwestycji został M. D.. Przed 2009r. inwestycjami zajmował się dyrektor zakładu, natomiast po 2009r. dyrektor zakładu odpowiadał jedynie za produkcję. Od 2009r. nastąpił znaczny wzrost inwestycji.

Sąd Apelacyjny zaznacza, że zgodnie z art. 65 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Mając na uwadze powyższe istotne było ustalenie, jakimi intencjami kierowały się strony zawierając aneks z 31 grudnia 2008 r.

Sąd Odwoławczy zaznacza, że ubezpieczony składając zeznania w sprawie wyjaśnił, że przed 2009 r. był zatrudniony na umowę o pracę, na stanowisku prezesa i tylko tę funkcję pełnił. Z kolei w miarę rozwoju zaszła konieczność zmian organizacyjnych w firmie, wówczas zostały oddzielone funkcję prezesa i dyrektora. M. D. wskazał, że od 1 stycznia 2009 r. członkowie zarządu nie mogli pełnić dotychczasowych funkcji, przyjęto nowych dyrektorów ds. produkcji i logistyki, ds. handlowców i zapadła decyzja o rozdzieleniu stanowisk zarządowych od dyrektorskich. Ten podział uporządkował w firmie strukturę. Nie zawarto z członkami zarządu umowy o pracę i cywilnej, tylko powierzono stanowiska w oparciu o kodeks spółek. Z kolei po 2009 r. zarówno ubezpieczona I. D. jak i M. D. zostali objęci ubezpieczeniem społecznym jako dyrektorzy tych pionów, gdyż tj. I. D. zatrudniona została jako dyrektor ds. personalnych, a M. D. jako dyrektor ds. inwestycji, natomiast dotychczasowe stanowiska wiceprezesa i prezesa zarządu po 1 styczniu 2009 r. pełniły na podstawie aktu powołania. Ubezpieczony podał, że od 1 stycznia 2009 r. nie był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego w związku z powołaniem na funkcję prezesa oraz z tego tytułu nie były opłacane składki, gdyż nie było takiej potrzeby, a obowiązek ubezpieczenia wynikał z umowy o pracę w związku z objęciem stanowiska dyrektora ds. inwestycji.

Nadto Sąd Odwoławczy akcentuje, że Sąd I instancji całkowicie pominął ten fakt, iż spółka i ubezpieczony zawarli aneks do ww. umowy o pracę, w którym przydzielili ubezpieczonemu stanowisko dyrektora ds. inwestycji od dnia 1 stycznia 2009 r. i od tej samej daty wszedł w życie nowy akt powołania (dotychczas wykonywał pracę na stanowisku prezesa zarządu na podstawie umowy o pracę), określający zakres odpowiedzialności i kompetencji ubezpieczonego w związku z funkcją prezesa zarządu - w akcie tym wskazano m.in. że „Niezależnie od niniejszego aktu prawa i obowiązki związane z pełnieniem funkcji Prezesa Zarządu określają kodeks spółek handlowych, umowa spółki oraz uchwały Walnego Zgromadzenia” - Sąd I instancji pominął jednak to, iż nie wskazano w nim umowy o pracę czy przepisów prawa pracy, które miałyby zastosowanie, gdyby funkcja ta miała być pełniona w ramach stosunku pracy. Nadto z aktu powołania wynika, że „Za szkody wyrządzone Spółce w związku z niewykonywaniem lub nienależytym wykonywaniem obowiązków określonych niniejszym aktem Prezes Zarządu odpowiada na zasadach ogólnych” – tymczasem Sąd I instancji nie dostrzegł, iż odpowiedzialność ta nie została ukształtowana na zasadach odpowiedzialności pracowniczej, która miałaby zastosowanie w przypadku wykonywania tej funkcji w ramach stosunku pracy. W akcie powołania określono również, że: „Akt wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 r. i z tym dniem Prezes Zarządu rozpoczyna świadczenie na podstawie stosunku powołania” - a nie w ramach stosunku pracy, które to postanowienie zostało w całości pominięte przez Sąd I instancji przy dokonywaniu oceny zmian, jakie zostały wobec ubezpieczonego wdrożone od dnia 1 stycznia 2009 r.

Już powyższe ustalenia świadczą o tym, że od 1 stycznia 2009 r. ubezpieczony M. D. pełnił funkcję prezesa zarządu na podstawie aktu powołania, natomiast aneks z 31 grudnia 2008 r. do umowy o pracę regulował zmianę stanowiska (z prezesa na dyrektora ds. inwestycji) oraz zmianę wynagrodzenia (z 9000 zł na 3500 zł), a nie regulował powierzenie ubezpieczonemu dodatkowego stanowiska tj. dyrektora ds. inwestycji.

Zaakcentować również wypada, że ubezpieczony odnosząc się do wykonywania ww. dwóch ról na różnych podstawach prawnych wyjaśnił, że od 1 stycznia 2009 r. korzystał z urlopu będąc zatrudnionym na stanowisku dyrektora ds. inwestycji, natomiast jako prezes (od 1 stycznia 2009 r.) nie korzystał z urlopu (urlop taki nie przysługiwał), a będąc prezesem zarządu nawet jak był w podróży wykonywał czynności prezesa. Przełożonym ubezpieczonego jako dyrektora ds. inwestycji była I. D., natomiast jako prezes zarządu ubezpieczony wykonywał czynności na podstawie statutu i kodeksu spółek handlowych.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że Sąd I instancji błędnie przyjął, iż skoro z aneksu nie wynika wprost rozdział funkcji na dwa odrębne stanowiska oraz że funkcja prezesa od 1 stycznia 2009 r. będzie realizowana wyłącznie na podstawie powołania, to świadczy to o tym, że ubezpieczony M. D. wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę na dwóch stanowiskach jednocześnie tj. na stanowisku prezesa zarządu oraz dyrektora ds. inwestycji. W ocenie Sądu Apelacyjnego powyższe stanowisko Sądu I instancji jest błędne i nie znajduje potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Zgodzić się natomiast w ocenie Sądu Apelacyjnego należy z twierdzeniami odwołującej spółki, iż brak jest przepisu prawnego, który nakazywałby dla zmiany rodzaju pracy wykonywanej przez pracownika rozwiązanie dotychczasowej umowy i zawarcie nowej (obejmującej objęcie nowego stanowiska pracy). Nie ma także żadnego przepisu, który wskazywałby, że skuteczna zmiana stanowiska pracy pracownika wymaga dla swej ważności wyraźnego, pisemnego wskazania w aneksie do umowy o pracę, że od dnia jego wejścia w życie warunki zatrudnienia zmieniane tym aneksem przestają obowiązywać. Skoro bowiem w umowie o pracę warunki zatrudnienia opisane są m.in. jako „rodzaj umówionej pracy - Prezes Zarządu” i „wynagrodzenie zasadnicze - 9000.00 zł brutto/miesiąc”, a następnie w aneksie strony ustalają że „od 1 stycznia 2009 r. nabywa Pan stanowisko Dyrektor ds. inwestycji. W związku z powyższym Pana wynagrodzenie zasadnicze będzie wynosić 3.500.00 zł brutto”, to uznać należy, że w zmienianym zakresie ... nowe warunki zastępują stare warunki”. Z kolei zapis o pozostałych warunkach umowy pozostających bez zmian odnieść oczywiście należy do warunków zatrudnienia określonych w umowie innych aniżeli rodzaj pracy i wynagrodzenie, których zmiany dotyczył aneks. A zatem w sytuacji, gdy skutek zmiany umowy o pracę aneksem, pracownik miałby wykonywać na rzecz pracodawcy dwa rodzaje prac, to taka okoliczność musiałaby wynikać wprost z aneksu (poprzez wskazanie takiego nowego rodzaju pracy oznaczanego najczęściej nazwami dwóch odrębnych stanowisk). Tymczasem – wbrew ustaleniom Sądu I instancji - ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że od dnia 1 stycznia 2009 r. w ramach stosunku pracy ubezpieczonego wykonywane były wyłącznie zadania dyrektora ds. inwestycji, a nie także zadania prezesa zarządu.

Sąd Apelacyjny zaznacza, że do umowy o pracę stosować należy odpowiednio zasady wykładni oświadczeń woli określone w art. 65 k.c., a z ustaleń dokonanych w niniejszej sprawie wynika, że celem zawarcia aneksu z dnia 31 grudnia 2008 r. było powierzenie ubezpieczonemu M. D. stanowiska dyrektora ds. inwestycji, z kolei od dnia 1 stycznia 2009 r. zmieniła się również podstawa pełnienia przez ubezpieczonego funkcji prezesa zarządu (od dnia 1 stycznia 2009 r.).

Powyższe potwierdziła również świadek K. G. wskazując w zeznaniach w zakresie zmian po 1 stycznia 2009 r., że ubezpieczony M. D. został od 1 stycznia 2009 r. powołany na prezesa zarządu, nadto jest zatrudniony na umowę o pracę na stanowisku dyrektora ds. inwestycji. Świadek wyjaśniła, że ubezpieczony jako dyrektor do spraw inwestycji jest tak samo traktowany jak inni dyrektorzy w spółce, nie ma innych zasad (korzysta ze wszystkich uprawnień pracowniczych). Jako dyrektor ds. inwestycji M. D. korzysta z urlopów, jako prezes nie korzysta, a w trakcie urlopu M. D. mogą się odbywać posiedzenia zarządu.

Do obowiązków ubezpieczonego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na stanowisku dyrektora ds. inwestycji należało sprawowanie nadzoru nad prowadzeniem procesów inwestycyjnych zaakceptowanych przez zarząd, sprawowanie nadzoru nad prowadzeniem przyjętych przez zarząd inwestycji, realizowanie polityki zarządu w zakresie inwestycji w techniczne uzbrojenie pracy i zwiększenie automatyzacji linii technologicznych, sprawowanie nadzoru nad działalnością remontową oraz prowadzonymi przeglądami technicznymi w całym zakładzie produkcyjnym, motywowanie podległych pracowników do działań racjonalizatorskich, doradztwo i wspieranie zarządu w zakresie przygotowania przez zarząd planu inwestycyjnego w ujęciu krótko i długoterminowym z uwzględnieniem polityki budżetowej zarządu, zapewnianie terminowej realizacji zatwierdzonych przez zarząd budżetów inwestycyjnych oraz prawidłowe rozliczanie poniesionych nakładów.

Od dnia 1 stycznia 2009r. M. D. został powołany umową nazwaną aktem powołania na stanowisko prezesa zarządu spółki i powierzono jego szczególne obowiązki związane z faktycznym zarządzaniem spółką. Z ww. umowy

wynika, że spółka powierza wiceprezesowi zarządu prowadzenie przedsiębiorstwa spółki, zarządzanie jej majątkiem, reprezentowanie spółki wobec osób trzecich na zasadach określonych w kodeksie spółek handlowych i umowie spółki.

W akcie powołania wskazano również, że spółka powierza prezesowi zarządu prowadzenie przedsiębiorstwa spółki, zarządzanie jej majątkiem, reprezentowanie spółki wobec osób trzecich na zasadach określonych w kodeksie spółek handlowych i umowie spółki. W umowie wskazano również, że w zakresie wykonywanych obowiązków prezes działa w porozumieniu z pozostałymi członkami zarządu, a przy wykonywaniu swoich zadań obowiązany jest kierować się dążeniem do maksymalizacji wielkości sprzedaży usług osiągananej przez spółkę, stale zwiększać pozycję spółki na rynku, powiększać jej majątek zarówno w postaci środków trwałych jak i nabywanych praw majątkowych. W akcie powołania ustalono, że wynagrodzenie ubezpieczonego z tytułu pełnienia funkcji prezesa zarządu wynosić będzie 15.000 zł miesięcznie.

Powyższe ustalenia prowadzą do wniosku, że od dnia 1 stycznia 2009 r. ubezpieczony M. D. na podstawie umowy o pracę był zatrudniony u odwołującej spółki wyłącznie jako dyrektor do spraw inwestycji, a zatem w okresie od stycznia 2017r. do grudnia 2019r. M. D. łączył z nią stosunek pracy, z którego tytułu ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 3.500 zł, co stanowiło (wyłącznie) podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, a także na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uznał, iż apelacja odwołującej (...) sp. z o.o. jest w pełni zasadna i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 oraz poprzedzającą go decyzję i stwierdzając, że w okresie objętym decyzją podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych M. D. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) w P. wynosi 3500 zł (pkt 1 wyroku).

Jednocześnie Sąd Apelacyjny podkreśla, że sprawa o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (jak niniejsza sprawa) jest sprawą o prawo majątkowe (nie ustala się zatem kosztów ryczałtowych jak np. przy podleganiu ubezpieczeniom społecznym). Pogląd ten jest utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym przyjmuje się, że wartością przedmiotu zaskarżenia w sprawie o wysokość podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne równa jest różnicy pomiędzy wysokością składki wskazywaną (zapłaconą) przez odwołującego i składką należną, ustaloną w zaskarżonej decyzji za sporny okres - art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. (por. postanowienia z 17.04.2009 r., II UZ 12/09, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 301; z 26.01.2011 r., II UK 190/10, z 7.04.2010 r., I UZ 8/10, z 24.05.2012 r., II UZ 16/12, oraz z 7.11.2013 r., II UZ 59/13). Poglądy te odnoszą się do sytuacji, gdy istotą sporu jest wysokość składek wymierzonych od ustalonej przez organ rentowy podstawy ich wymiaru. W takim przypadku wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między wysokością składek zapłaconych a wysokością składek naliczonych przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji. Natomiast w przypadku, gdy przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru - wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek a podstawą wymiaru należną według organu rentowego (por. np. postanowienia SN z 26.06.2012 r., II UK 312/11, z 8.11.2013 r., II UZ 61/13). W sprawach, w których sporna jest wysokość podstawy wymiaru składek wynagrodzenie pełnomocnika osoby ubezpieczonej czy też organu rentowego za udział w postępowaniu przed sądem powszechnym, jest uzależnione od wartości przedmiotu sporu.

Zgodnie z § 2 Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych stawki minimalne wynoszą przy wartości przedmiotu sprawy:

- 1) do 500 zł - 90 zł;
- 2) powyżej 500 zł do 1500 zł - 270 zł;
- 3) powyżej 1500 zł do 5000 zł - 900 zł;
- 4) powyżej 5000 zł do 10 000 zł - 1800 zł;

- 5) powyżej 10 000 zł do 50 000 zł - 3600 zł;
- 6) powyżej 50 000 zł do 200 000 zł - 5400 zł;
- 7) **powyżej 200 000 zł do 2 000 000 zł - 10 800 zł;**
- 8) powyżej 2 000 000 zł do 5 000 000 zł - 15 000 zł;
- 9) powyżej 5 000 000 zł - 25 000 zł.

Wartość przedmiotu sporu wynosi 540000 zł, a zatem należało zastosować w niniejszej sprawie § 2 pkt 7 cyt. Rozporządzenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 i zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz M. D. kwotę 10.800 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za okres po upływie tygodnia od doręczenia orzeczenia o kosztach zobowiązanemu do dnia zapłaty – tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2 wyroku).

Z kolei rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego zapadło w oparciu o art. art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. na rzecz M. D. kwotę 8100 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty – tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej (pkt 3 wyroku).

Zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Poprzez art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c. przepis art. 355 § 1 k.p.c. odnosi się to także do postępowania zażaleniowego przedmiocie orzeczenia o kosztach.

Z powyższych względów należy uznać, że wydanie orzeczenia w przedmiocie rozstrzygnięcia zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w Koninie z 13 lipca 2022 r. w rozstrzygnięcia o kosztach jest zbędne. Nie ma więc żadnej potrzeby rozpoznawania merytorycznych zarzutów zażalenia pozwanego organu rentowego złożonego 1 sierpnia 2022 r.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 397 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c., należało umorzyć postępowanie zażaleniowe, gdyż wydanie merytorycznego orzeczenia stało się zbędne.

sędzia Marta Sawińska